

El Brexit com a oportunitat

written by Alfons Duran Pich | 8 de febrer de 2020

Fa anys que suportem les projeccions més terribles sobre els moviments tectònics que en l'aspecte social, en l'econòmic i en el polític produiria el Brexit. Ara, que hem passat el punt de no retorn, aquests Cassandra de pa sucats amb oli han disminuït el volum de la cridòria, en part per ignorància i en part perquè la realitat els ha posat contra la paret.

En primer lloc cal assenyalar que aquest és un tema que és responsabilitat única i exclusiva dels ciutadans britànics, ciutadans que van votar lliurement en un referèndum, en què una majoria (que en termes percentuals és igual al 50,01%) va decidir sortir de la Unió Europea pel 51,9% contra el 48,1%. En el camp de l'estadística les especulacions sobren: una majoria és una majoria.

Els britànics van poder votar perquè formen part d'un Estat Democràtic i de Dret, que no és el mateix que formar part simplement d'un Estat de Dret, com és el cas d'Espanya, de Polònia o de Turquia.

Històricament la Gran Bretanya sempre ha estat molt reticent respecte del que ells anomenen "el Continent". Tenen les seves raons i cal respectar-les. Recordem que van trigar 17 anys a incorporar-se a la Comunitat Econòmica Europea, organització derivada de l'embrionari Mercat Comú fundat el 1957. I que el govern del primer ministre d'aleshores, John Major, va estar a punt de caure quan alguns dels juristes del seu propi partit es van oposar a què signés el Tractat de Maastricht i les famoses clàusules restrictives. El seu euroescepticisme va quedar palès quan no es van ni plantejar el 1999 deixar la seva moneda (la lliura) per integrar-se a l'Eurozona, amb la moneda única. Van ser prou intel·ligents com per adonar-se que darrere de la moneda hi havia la cotilla d'una política monetària manejada per un Banc Central aliè als seus

interessos. Van veure, des de la distància, com aquest estrany club monetari s'anava engrandint, i van constatar l'obvietat que agrupar països amb quadres macroeconòmics discrepants era un exercici desequilibrant que només n'afavoriria uns pocs.

Els opinadors –els inevitables opinadors que poblen els mitjans convencionals (inclosa “la nostra TV3”)– ens van fer observar que els joves de 18 a 24 anys (“àmpliament preparats”) van votar ‘majoritàriament pel “remain” i també ho van fer els votants d'entre 25 a 34 anys (encara que menys), i va ser a partir d'aquesta edat quan es va produir progressivament la decantació a favor del “leave”. Això és demografia i poca cosa més. També van apuntar que el “cosmopolitisme” (quina bestiesa) del gran Londres va votar a favor del “remain”, com ho va fer Escòcia. Els bons analistes britànics (que n'hi ha) van suggerir que el vot dels primers va ser una aposta pel sector financer (la City), enfront del risc d'un desmembrament, sector que en el gran Londres ve acompanyat per molts serveis addicionals. Tinguem en compte que aquesta zona genera el 49% de l'*output* total del sector. Pel que fa al vot escocès, està fet en clau del seu projecte independentista, potser perquè creuen, al meu parer erròniament, que la Unió Europea ha d'actuar com a paraigua protector de la seva voluntat de crear un estat propi.

I encara que estem en la primera etapa del procés de ruptura amb la Unió Europea, ja es van donant senyals que el sector financer britànic continuarà mantenint els seus privilegis. Tinguem en compte el seu important pes en l'estructura del PIB, atípic respecte a països similars. Compta a més amb el suport del govern i del Banc d'Anglaterra. Des del “Big Band” de Margaret Thatcher a mitjans dels vuitanta, és gairebé un estat dins d'un estat. Pragmatisme anglosaxó en estat pur. Serà per això que alguns sondejos ja indiquen que el vot dels “joves cosmopolites” del gran Londres –que han votat majoritàriament a Johnson a les generals– seria ara molt diferent.

En el contenciós Regne Unit-Unió Europea, els buròcrates comunitaris van començar amb amenaces, van apuntar sancions i gravàmens, van fer declaracions extemporànies, i després, a poc a poc, han anat plegant veles. Per part britànica, la substitució de la senyora May pel senyor Johnson (un "outsider" dins del seu partit), ha canviat l'equilibri de forces entre les parts. Boris Johnson és un tipus dur que agrada als britànics. Una prova irrefutable és que acaba de guanyar les eleccions generals per una majoria aclaparadora. I aquesta majoria sap que el tema principal del seu govern és la desconexió política amb la Unió Europea.

I quins són els principals components d'aquest trencament? Fonamentalment quatre: les relacions comercials (llibertat de moviment de mercaderies, serveis i capitals); la protecció dels drets humans (llibertat de moviment de persones i respecte als seus drets socials: sanitat, educació, etc.); seguretat davant d'amenaques exteriors (terrorisme, etc.) i defensa el medi ambient.

L'èmfasi més gran s'ha posat en el primer punt, cosa que sembla raonable perquè si no hi ha una bona gestió econòmica no hi ha recursos per a la resta. Aparquem el tema de la llibertat del moviment de capitals, perquè això transcendeix del marc que ens ocupa. Cap limitació. Centrem-nos en el moviment de mercaderies i serveis respecte a la UE.

El que crida l'atenció en primer lloc és que el Regne Unit té un dèficit comercial amb la Unió Europea. És a dir, que el valor del que ven a aquest mercat és inferior al valor del que compra. Dels socis de club, el principal proveïdor és Alemanya, amb un 14% de les importacions totals. Alemanya ven més a Regne Unit que la Xina i que els Estats Units, que són el seu segon i tercer proveïdor. Seguint amb la UE, a Alemanya la segueixen Holanda i França.

En sentit contrari, només el 9,5% de les exportacions del Regne Unit van a Alemanya, seguida d'Holanda i França, amb un

6% cadascuna. El principal mercat britànic és Estats Units, amb un 14% de l'total. És també molt cridaner observar que els únics països de la UE que tenen un dèficit comercial negatiu amb el Regne Unit (compren més a aquest del que els ven) són Irlanda, Malta, Suècia i Dinamarca. No hi ha diferències significatives en la composició de la cartera de productes importats i exportats, no així en els serveis, ja que el Regne Unit exporta molts "serveis" financers.

A priori no hi ha raó objectiva per pensar que les multinacionals es pleguin als arguments dels buròcrates de Brussel·les sobre els límits al lliure moviment de mercaderies i serveis. O és que la indústria de l'automòbil alemanya, per exemple, es quedarà amb els braços plegats davant la possibilitat de perdre una part del seu gran mercat? Això no interessa a ningú. El sacrosant òrgan regulador (la World Trade Organization) ja ha avisat les parts. Em sembla ridícul que alguns comentaristes des de plataformes hispanes insisteixin en els riscos de la nova situació i en les dificultats per obrir o consolidar mercat al Regne Unit. Aquests comentaristes haurien de recordar que l'ofici del bon empresari és intentar ajustar-se als canvis de l'entorn, i fer-ho amb la major habilitat i diligència possibles. I si no ho sap fer és que s'ha equivocat d'ofici. Millor estarien fent oposicions a advocats de l'estat.

Després què queda? Comencem amb la defensa enfront de tercers. Aquí el vincle de Regne Unit amb els Estats Units, a través de l'OTAN, és més fort que amb cap altre país. És a dir, cap problema. Pel que fa al "medi ambient", encara que és trist de dir-ho, tant la Unió Europea com el Regne Unit tenen el mateix escàs grau de compromís. Pura retòrica. Al final surt el punt més calent: les persones. I aquí hi ha conflicte. El Regne Unit vol controlar el flux d'immigrants i també els drets dels ciutadans de la UE que treballen o estudien al seu territori. Caldrà negociar, com sempre passa en aquests casos. Però és que això forma part d'una societat civilitzada. I en el nou

escenari, el que Boris Johnson diu “una nova era”, el Regne Unit recuperarà la seva antiga sobirania. Les seves institucions no estaran sotmeses a jurisdiccions alienes, no votades per la seva ciutadania.

I la “nova era” del Regne Unit compta a més amb una bona base patrimonial, com podem constatar al revisar els resultats dels treballs d’investigació realitzats per New World Wealth Market Research, empresa sud-africana que analitza la riquesa viva privada de cada país. En termes absoluts, el Regne Unit ocupa el cinquè lloc mundial, després dels Estats Units, la Xina, el Japó i Alemanya, amb un patrimoni de 9,2 bilions de dòlars (trilions americans). Però si tenim en compte que la seva població és inferior a la d’Alemanya, el patrimoni per càpita supera llargament el del seu col·lega europeu: queda en el rànquing darrere de Suïssa, Austràlia i els Estats Units, amb una xifra de 147.600 dòlars. En aquest cas el patrimoni inclou efectiu, actius immobiliaris, actius mobiliaris i altres interessos. Gens malament per començar.

Boris Johnson ja ha anticipat que els interessos del Regne Unit s’aproparien més al pacte UE-Canadà que al de l’UE-Noruega. El primer és més lliure, ja que no queda sotmès a les ordenances de la Unió Europea, i facilita el lliure comerç amb la pràctica supressió de tots els aranzels. En el tema de la pesca –més important del que s’explica– el Regne Unit assumiria el control sobirà de les seves aigües territorials i donaria prioritat als seus propis pesquers però autoritzant la feina d’altres flotes comunitàries.

Quan desaparegui el soroll mediàtic, el Regne Unit iniciarà un projecte il·lusionant. Comptarà amb l’agilitat d’un país independent que pren les seves decisions sense haver d’esperar que uns molt ben remunerats buròcrates, allunyats del territori i sense un coneixement real del que passa, les prenguin per ells. Tenen al darrere una història que els avala. Són els pares del liberalisme abans que els “neocon” s’apropriessin del mot.

I és que ningú no pot impedir el dret a la plena autodeterminació d'un poble!